

СТАН СФОРМОВАНOSTІ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ-МЕДИКІВ ЗА ВІКОМ

Лимар Леся Володимирівна

Канд. психол. наук, доцент

ННЦ НПО ІПО НМУ імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Англомова комунікативна компетентність є характеристикою, яка забезпечує можливість високої конкурентоспроможності для українських фахівців за кордоном. Розвиток англомовної комунікативної компетентності на високому рівні у майбутніх докторів філософії-медиків є однією з програмних вимог, та високий рівень даної характеристики обумовлює можливість фахівця взаємодіяти в науковому суспільстві. З метою оптимізації англомовної підготовки фахівців, майбутніх докторів філософії галузі «Охорона Здоров'я», було проведено визначення рівня англомовної комунікативної компетентності за авторською методикою серед 450 аспірантів різних медичних вищих навчальних закладів. З метою індивідуалізації навчання, отримані дані було проаналізовано за віком.

За результатами поділу респондентів на вікові групи, було виявлено наступні показники у найбільшій групі респондентів у віці 20-30 років (256 осіб): 5,5% показали високий рівень англомовної комунікативної компетентності, 46,1% – рівень вище середнього, 39,4% – середній рівень, та 9% – низький рівень. Таким чином, для вікової групи 20-30 років загалом притаманні показники сформованості англомовної комунікативної компетентності середній та вище середнього.

Група респондентів у віці 31-40 років представлена 117 особами, де 16,2% показали високий рівень сформованості компетентності, 42,8% – рівень вище середнього, 32,5% – середній та 8,5% – незадовільний рівень. Тобто, для досліджуваних даної вікової групи характерний рівні сформованості англомовної комунікативної компетентності середній та вище середнього.

Дещо інша ситуація у групі респондентів віком 41-50 років (55 осіб). Високий рівень сформованості компетентності характерний для 5,5%, рівень вище середнього – для 27,3%, середній рівень – для майже половини 43,6%) низький рівень – для 23,6%. На відміну від попередніх груп, для даної вікової групи більше характерний загальний середній рівень сформованості англомовної комунікативної компетентності.

22 респонденти у віці 51-60 років показали гірші результати: 9% – з високим рівнем сформованості англомовної комунікативної компетентності, по показнику вище середнього респонденти відсутні (0%), 31,9% респондентів – з середнім рівнем сформованості англомовної комунікативної компетентності, і більше половини – з низьким рівнем сформованості англомовної комунікативної компетентності (59,1%), що свідчить про те, що для старшої вікової групи притаманні низький показник сформованості англомовної комунікативної академічної та фахової компетентності. Відтак, дана група потребує організованої корекції показників.

Отримані результати дозволили сформулювати повне уявлення про рівень сформованої англомовної комунікативної академічної та фахової компетентності респондентів вибірки, необхідне для формування та удосконалення методики формування англомовної комунікативної академічної та фахової компетентності здобувачів.

СУЧАСНІ МЕТОДИ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ ДІТЕЙ З АУТИСТИЧНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Карпова Таміла Сергіївна

студентка 5 курсу спеціальності Спеціальна освіта/Олігофренопедагогіка
*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, м. Харків, Україна*

Науковий керівник: Пехарева А.С.

кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри
спеціальної педагогіки і психології та інклюзивної освіти
*Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради, м. Харків, Україна*

Включення дітей з розладами аутичного спектру в активне соціальне життя разом з іншими дітьми передбачає зміну – спеціальну адаптацію – навколишнього середовища. По-перше, адаптувати потрібно предметно-просторове середовище, завдяки чому кожна дитина має гарно орієнтуватися в просторі, швидко знаходити потрібні об'єкти і виконувати з ними необхідні дії. По-друге, деякі зміни адаптаційного характеру відбуваються і в соціальному середовищі.

Проблема аутизму вивчалась і висвітлювалася в науковій, медичній, психологічній і педагогічній літературі протягом багатьох століть. В основному це були зарубіжні дослідження (Н. Asperger, L. Bender, M. Bristol, S. Harris, B. Hermelin, L. Kanner etc.).

Важливо зазначити, що в останнє десятиріччя в Україні спостерігається зацікавленість цією проблемою як науковцями, так і практиками (Т. Ілляшенко, С. Конопляста, К. Островська, М. Рождественська, М. Химко, Д. Шульженко). Корекційна робота з дітьми з аутизмом вимагає від спеціалістів (лікарів, корекційних педагогів, психологів, логопедів, реабілітологів), батьків та родичів нових прогресивних поглядів на проблему подолання аутизму в комплексному форматі, що дає обґрунтовані підстави для прогнозу розвитку та визначення освітньо-реабілітаційного маршруту, найбільш сприятливого для даної дитини [3;4].

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, світові тенденції гуманізації, інтеграції та глобалізації зумовлюють значні зміни в освіті й вихованні: ставляться нові завдання щодо використання інноваційних освітніх й виховних технологій, оновлення змісту та форм організації освітнього процесу, упровадження в освітній процес новітніх особистісно орієнтованих педагогічних технологій і науково-методичних досягнень [2;7].

Освітнє середовище – це сукупність впливів і умов, у яких триває педагогічний, корекційно-розвитковий процес. Аналіз і співвіднесення даних щодо пристосувальних змін, які можуть відбуватися в освітньому середовищі і з метою підвищення ефективності корекційної роботи дітей з аутизмом, дають змогу говорити про існування додаткових груп умов, таких як:

- Умови, які забезпечуються завдяки адаптаційним змінам предметів що наповнюють навколишнє середовище дитини (визначення меж (зонування) виокремлення сигнальних або суттєвих ознак, співвіднесення деталей пристосувального характеру тощо);

• Умови, які забезпечуються шляхом оптимізації взаємодії дитини із цими об'єктами (просторове розташування предмета, ступінь його доступності для сприймання різними аналізаторами, наявність правил, що регулюють відносини з предметом тощо) [1;50].

До дітей з розладом аутичного спектра, враховуючи їх особливі освітні потреби, порібно застосовувати особливий підхід в корекційно-розвитковій роботі з орієнтацією на міжнародні стандарти та розроблені ефективні методи корекції. Ідеться про особливе пристосування середовища, спеціальні педагогічні методи, дидактичний матеріал, допоміжні ресурси для забезпечення індивідуальних потреб дітей з РАС.

Сучасні методи корекції розладу аутистичного спектру (РАС) спрямовані на зменшення симптомів, які заважають повсякденній діяльності та якості життя. Розлад аутичного спектру впливає на кожну дитину по-різному, тобто діти з розладом аутистичного спектру мають унікальні сильні сторони та труднощі, а також різні потреби в корекційно-розвитковій роботі.

Існує багато видів корекційно-розвиткової роботи. Загалом ці методи можна розділити на такі категорії:

- поведінкові методи;
- розвивальні методи;
- освітні методи;
- соціальні методи;
- психологічні методи.

Поведінкові методики

Зосереджені на зміні поведінки шляхом розуміння того, що відбувається до і після поведінки. Поведінкові підходи мають найбільше доказів для лікування симптомів РАС. Вони отримали широке визнання серед освітян і часто використовуються в освітніх установах. Примітний поведінковий метод лікування для людей з РАС називається **прикладним аналізом поведінки (АВА)**. АВА заохочує бажану поведінку та перешкоджає небажаній поведінці для вдосконалення різноманітних навичок. Прогрес відстежується та вимірюється.

Два стилі навчання АВА - це **дискретне пробне навчання (DTT)** і **базове навчання реагування (PRT)**.

• DTT використовує покрокові інструкції, щоб навчити бажаної поведінки чи реакції. Заняття розбиваються на найпростіші частини, а бажані відповіді та поведінка винагороджуються. Небажані відповіді та поведінка ігноруються.

• PRT відбувається в природних умовах. Метою PRT є вдосконалення кількох «основних навичок», які допоможуть людині освоїти багато інших навичок. Одним із прикладів ключової навички є ініціювання спілкування з іншими.

Розвиваючі методики

Зосереджені на вдосконаленні конкретних навичок розвитку, таких як мовленнєві чи фізичні навички, або ширшого діапазону взаємопов'язаних здібностей розвитку. Розвиваючі методики часто поєднуються з поведінковими.

Найпоширенішою розвиваючою терапією для людей з РАС є **логопедія**. Логопедія допомагає покращити розуміння та використання мовленням дитиною. Деякі діти з РАС спілкуються вербально. Інші можуть спілкуватися за допомогою знаків, жестів, зображень або електронного пристрою зв'язку.

Ерготерапія допомагає дитині в подальшому жити максимально незалежно. Навички можуть включати одягання, їжу, купання та спілкування з людьми.

Трудотерапія також може включати:

- **Терапія сенсорної інтеграції**, яка допомагає покращити реакцію на сенсорний стимул, який може бути обмежувальним або переважним.

- **Фізична терапія** може допомогти покращити фізичні навички, такі як нечіткі рухи пальців або неконтрольовані рухи тілом.

Денверська модель раннього старту (ESDM) — це широкий підхід до розвитку, заснований на принципах прикладного аналізу поведінки. Застосовується для дітей 12-48 місяців. Батьки та педагоги використовують гру, соціальні обміни та спільну увагу в природних умовах, щоб покращити мовні, соціальні та навчальні навички.

Освітні методики

Виховні процедури проводяться в аудиторії. Одним із типів освітнього підходу є підхід **до корекції та навчання дітей з аутизмом та пов'язаними з ними проблемами спілкування (ТЕАССН)**. ТЕАССН базується на ідеї, що діти з аутизмом процвітають завдяки послідовності та візуальному навчанню. Він надає педагогам способи скоригувати та покращити результати корекційної роботи. Наприклад, розпорядок дня можна написати або намалювати та розмістити на видноті. Усні інструкції можна доповнити візуальними інструкціями або фізичними демонстраціями.

Соціальні методи

Зосереджені на вдосконаленні соціальних навичок і побудові емоційних зв'язків. Деякі соціальні методи залучають батьків або однолітків-наставників.

- Модель розвитку, **індивідуальних відмінностей, заснована на стосунках (також називається «Floor time»)** заохочує батьків і терапевтів дотримуватися інтересів особистості, щоб розширити можливості для спілкування.

- Модель **втручання у розвиток стосунків (RDI)** передбачає заходи, які підвищують мотивацію, інтерес і здатність брати участь у спільних соціальних взаємодіях.

- **Соціальні історії** містять прості описи того, чого очікувати в соціальній ситуації.

- **Групи соціальних навичок** надають людям з РАС можливість практикувати соціальні навички в структурованому середовищі.

Психологічні методи

Можуть допомогти дітям з РАС впоратися з тривогою, депресією та іншими проблемами психічного здоров'я.

Когнітивно-поведінкова терапія (КПТ) — це один із психологічних підходів, який зосереджується на вивченні зв'язків між думками, почуттями та поведінкою. Під час КПТ терапевт і особа працюють разом, щоб визначити цілі, а потім змінити те, як людина думає про ситуацію, щоб змінити її реакцію на ситуацію [4].

Стратегічними цілями корекційно-розвиткового процесу (розвиток комунікативних можливостей (як вербальних, так і невербальних), міжособистосних взаємостосунків, оволодіння навичками спільної діяльності, можливістю емпатії тощо) мають бути досягнуті, у першу чергу, в масштабі соціальної взаємодії типу «батьки – дитина» з подальшим перенесенням набутих дитиною навичок у інші типи соціальної взаємодії – «дитина – педагог», «дитина – знайомий дорослий», «дитина – інша дитина» і т.д., з поступовим розширенням та ускладненням соціальних контактів [3;46].

Отже, на сьогодні виникає необхідність об'єднання цих методик в корекційній роботі з дітьми з РАС для встановлення балансу між емоційними, комунікативними,

мовленнєвими та інтелектуальними порушеннями.

Список використаних джерел:

1. Зрозуміти й підтримати: путівник для батьків дітей із розладами аутистичного спектра: навчально-методичний посібник/ Н.П. Саража, О. О. Халюза, Ю. М. Литвиненко та ін.; за редакцією І. О. Калініченко. Полтава : ПОІППО, 2019. 76 с.
2. Інноваційні технології в корекційній роботі з дітьми з особливими освітніми потребами: навч.-метод. посібник / за заг. ред. Л. Галенко. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 110 с.
3. Литвяк Д. М., Зленко Л. О. Корекційно-розвивальні методики для роботи з дітьми з аутизмом (методичні рекомендації). Чернігів, 2020. С.78.
4. Hyman, S.L., Levy, S.E., Myers, S.M., & AAP Council on Children with Disabilities, Section on developmental and behavioral pediatrics. (2020). Identification, evaluation, and management of children with autism spectrum disorder. Pediatrics, 145(1).